

Vastused olulisematele küsimustele HFC-dega eeltäidetud jahutus-, kliimaseadmete ja soojuspumpade importijate jaoks

Õiguslik alus

[Määrus \(EL\) nr 517/2014](#) näeb ette fluorosüivesinike ehk HFC-de järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise, mille käigus toimub HFC-de turuleviimine Euroopa Komisjoni poolt eraldatud kvootide alusel.

Järkjärguline vähendamine tähendab Euroopa Liidus (EL-s) turule viidavate HFC-de (väljendatud CO₂ ekvivalendina) vähendamist 79% võrra ajavahemikul 2015–2030.

Milliste kaupade import kuulub kvoodi alla?

Alates **1. jaanuarist 2015.a** nõutakse kvooti nendelt tootjatelt ja importijatelt, kes viivad kalendriaastas turule vähemalt 100 CO₂ ekvivalenttonni HFC-sid mahtkaubana (mahutites).

Alates **1. jaanuarist 2017.a** arvestatakse Euroopa Liidus kehtiva HFC-de kvoodi sisse ka HFC-dega eeltäidetud jahutus-, kliimaseadmetes ja soojuspumpades sisalduvate HFC-de kogus (koguse alampiiri ei ole).

Kvoodisüsteemis toimub arvestus CO₂ ekvivalenttonnides (gaasi kogus tonnides x gaasi globaalse soojendamise potentsiaal- GWP). Erinevate F-gaaside CO₂ ekvivalenttonne saab arvutada [kalkulaatori](#) abil.

Kellele antakse kvote?

Kvoodid annab Euroopa Komisjon **ainult** HFC-de (mahutites) tootjatele ja importijatele. Kvoodid antakse 1 aastaks korraga ja aeguvad seejärel, väljaarvatud see osa kvoodist, mis kvoodiomanik on volitanud kasutamiseks F-gaasidega eeltäidetud seadmete importijale.

Ettevõtetele, kes soovivad importida ainult HFC-sid sisaldavaid seadmeid ja tooteid, kvote ei anta.

Ettevõtetele, kes impordivad ainult HFC-dega eeltäidetud jahutus- kliimaseadmeid ja soojuspumpasid (ja mitte F-gaase mahutites), tuleb hankida volitus HFC-de kvoodi kasutamiseks. Kõige lihtsam oleks esialgu küsida oma seadmete tootja käest, sest Euroopa Komisjon plaanib anda tootjatele õiguse volitust edasi delegeerida importijatele. **Volituse andmise ja vastuvõtmise juhend on [siin](#).**

Turule lubatavad HFC-de kogused on piiratud ja alates 2018.a vähenevad kiiresti vastavalt vähendamise graafikule.

Volitatud kvoodi osa ei aegu, vaid seda saab seadmete importija kasutada ükskõik, mis ajal alates 2017.a F-gaasidega eeltäidetud seadmete importimiseks.

Selgitus kvoodijagamise mehhanismi kohta:

Aastatel 2009-2012 HFC-sid importinud „vanadele importijatele“ eraldatakse 89% turule lasta lubatud HFC-de kogusest. Kõnealustele ettevõtetele on kontrollväärtused ja nende alusel kvoodid antud [Euroopa Komisjoni 31. oktoobri 2014.a otsusega \(2014/774/EL\)](#). Otsuses on esitatud kontrollväärtused saanud ettevõtete nimed ja aadressid. Eelviidatud kontrollväärtuste otsuses on importijatele kättesaadav ainult nn „vanade importijate“ nimekiri ja aadressid, kellele on antud HFC-de kontrollväärtus.

Ülejäänud 11% osas võib igal aastal uut kvooti taotleda. Uutele turuletulijatele antakse HFC-de kvote proportsionaalselt, võimalusel arvestades nende poolt deklareeritud vajadusi. Deklaratsioon esitatakse ja kvoot eraldatakse igal aastal uuesti.

Uute turule tulijate nimekirja ei avaldata.

Kvoodiomanikud tohivad oma kvooti või osa sellest volitada seadmete importijaile (kalendriaasta jooksul). Sealjuures nn „uued importijad“ peavad volitatud kvoodi osale vastava koguse F-gaasi realselt müüma (nt volituse saanud importija seadmete tootjafirmale).

2017.aastaks kvootide taotlemine on lõppenud. Kvoote 2018. aastaks saab taotleda eeldatavalt 2017.a kevadel.

Mis on HFC-de kvootide register ja kes peavad end sinna registreerima ?

Turule viidavate HFC-de kvootide haldamiseks on Euroopa Komisjon on loonud elektroonilise [HFC-de registri](#).

HFC-dega eeltäidetud jahutus- kliimaseadmete ja soojuspumpade Euroopa Liidu turule laskmiseks peavad tootjad ja importijad vähemalt alates 1. jaanuarist 2017.a olema HFC-de kvoodiregistris registreerunud, sest kõnealuses registris toimub kvootide volitamine toodete importijatele ja tootjatele.

Euroopa Komisjon hetkel arendab HFC-de registris võimalust, et seadmete tootjad saaksid kvoodi volitust edasi delegeerida importijaile.

2017.a alates peavad jahutus-, kliimaseadmete ja soojuspumpade importijad tagama, et neile on HFC-de registri kaudu tehtud/delegeeritud volitused kvoodi kasutamiseks seadmetes sisalduvate HFC-de importimiseks.

Millised võimalused on HFC-dega eeltäidetud jahutus- kliimaseadmete ja soojuspumpade impordiks alates 2017.a?

Soovitus: kõigepealt tasub kontakteeruda Teie poolt turustatavate seadmete tootjatega ja nende esindajatega EL riikides. Tõenäoliselt on neil plaanid, kuidas asja lahendada.

Võimalused on näiteks:

- a) Importida eeltäitmata seadmeid
- b) Lasta delegeerida endale volitus kvoodi kasutamiseks oma seadmete tootjal, kes on selle volituse eelnevalt hankinud mõnelt kvoodiomanikult
- c) Tuua Eestisse juba varem EL vabasse ringlusse lastud seadmeid (nt kui suurtootja EL esindus impordib seadmeid kõikidele oma EL partneritele)

- d) Ise hankida volitus mõnelt kvoodiomanikult (kahjuks nn „uute importijate“ nimesid ei avaldata)
- e) Importida HFC vabasid seadmeid, näiteks süsivesinike (HC) või CO₂-ga töötavaid seadmeid

Millised on HFC-dega eeltäidetud jahutus- kliimaseadmete ja soojuspumpade importija kohustused?

Aruandluskohustus alates 500 CO₂ –ekvivalenttonnist HFC-de kogusest

Ettevõtted, kes importisid ja lasid EL turule 500 CO₂ -ekvivalenttonni või rohkem toodetes ja seadmetes sisalduvaid fluoritud kasvuhoonegaase, peavad alates 2015.a esitama Euroopa Komisjonile aruande igal aastal 31. märtsiks eelneva kalendriaasta impordi kohta. CO₂ ekvivalent-tonne saab arvutada [fluoritud kasvuhoonegaaside kalkulaatoriga](#).

Aruande täitmiseks tuleb registreeruda [HFC-de registrisse](#) ja seejärel saab aruannet täita Euroopa Keskkonnaagentuuri aruandluskeskkonna <https://bdr.eionet.europa.eu/> kaudu, kus tuleb täita asjakohased aruandevormid (vastavalt [määrusele \(EL\) nr 1191/2014](#)). Aruandluskeskkonda saab sisse logida HFC-de registri paroolidega.

Täiendavad nõuded alates 1. jaanuarist 2017.a

Alates 1. jaanuarist 2017. a peavad importijad kõnealuste seadmete importimisel tõestama, et imporditavates seadmetes sisalduvad HFC-d (sõltumata kogusest) on kvoodisüsteemis arvele võetud ja teevad seda käsitleva **vastavusdeklaratsiooni**. Lisaks peab koostama seadmete mudelite loetelu (seda võib teha tootja). Vastavusdeklaratsioon peab olema koostatud iga saadetise kohta vabasse ringlusse lubamise hetkeks. Komisjon andis välja rakendusmääruse [\(EL\) nr 2016/879](#), mis käsitleb vastavusdeklaratsiooni ja sõltumatu audiitori kontrolli (viimasest täpsemalt järgmises lõigus).

Tõendamine alates 2018.a

Kui seadmetes olevaid HFC-sid ei ole enne seadmete täitmist turule lastud, tagavad seadme importijad alates 1. jaanuarist 2018, et eelmise kalendriaasta dokumentide täpsust ja vastavusdeklaratsiooni on tõendanud sõltumatu audiitor hiljemalt 31. märtsiks ja samaks kuupäevaks esitavad tõendamisdokumendi Euroopa Komisjonile.

Audiitor peab olema kas:

- a) akrediteeritud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ või
- b) on asjaomase liikmesriigi õigusaktide kohaselt finantsaruannete akrediteeritud tõendaja (Eestis on selleks vandeaudiitorid audiitortevuse seaduse alusel).

Kõnealuste seadmete tootjad ja importijad peavad säilitama dokumente ja vastavusdeklaratsiooni vähemalt viis aastat pärast seadme turule laskmist.

Euroopa Komisjoni poolt koostatud juhendid

- Juhend HFC-sid sisaldavate jahutus-, kliimaseadmeid ja soojuspumpasid Euroopa Liitu importivatele ettevõtetele on leitav [siit](#) (inglise keeles)
- HFC-de registrisse registreerimise juhend on leitav [siit](#) (inglise keeles).
- Lisainfot impordi ja kvoodisüsteemi kohta leiab [Euroopa Komisjoni F-gaaside veebist](#).

NB! Komisjon rõhutab, et HFC-de registris peab igal füüsilisel isikul olema eraldi kasutajanimi ja parool ning palub mitte kasutada firma üldmeili ega oma parooli teistega jagada. Registreerunud isik saab lisada sama firma teine töötaja kasutajaks (pärast sisse logimist:

1. klõpsata menüül „Profile“;
2. Profile lehel kerida alla ja klõpsata „Edit“;
3. alapealkirja „Users“ alla lisada töötaja kontaktandmed klõpsates „Add“; seejärel kerida alla ja klõpsata „Save“.

Kasutajaks lisatud isik peab endale tegema [ECAS autentimissüsteemi](#) konto, et pääseda HFC-de registrisse.

[Kust saada rohkem infot?](#)

Kvootide andmise ja HFC-de registri kasutamise küsimustes saab vastuseid e-postilt CLIMA-HFC-REGISTRY@ec.europa.eu.

Eesti Keskkonnauuringute Keskuse [F-gaaside veebilehte](#) uuendatakse jooksvalt kui Komisjon saadab uut infot.

Lisainfot impordi ja kvoodisüsteemi kohta leiab [Euroopa Komisjoni F-gaaside veebist](#).